

L'alias i l'alibi

Es els mots *alias* i *alibi* —tots dos esdrúixols i, per tant, escrits amb accent— es relacionen etimològicament amb l'adjectiu *altre* i, encara més directament, amb la sèrie *aliè*, *alienar*, *alienació*, *alienat*, etc. En tots aquests mots, efectivament, trobem la mateixa idea essencial: la idea contrària al fet d'ésser la mateixa persona o cosa. Alguns semblen considerar que *alias* és un castellanisme i que *alibi* és un gal·licisme, cosa que induiria, és clar, a rebutjar-los. En realitat, es tracta de dos llatinismes, com *aliè* mateix, raó per la qual han pogut ésser adoptats per la nostra llengua sense cap obstacle ni dificultat.

Amb el mateix valor que *alias* —que cal escriure amb una *a* a l'última síl·laba, car no es tracta pas de cap plural— el llenguatge popular sol usar les formes *mothi*, *malnom* i *sobrenom*, a les quals cal afegir el cultisme *pseudònim*, aplicat especialment als escriptors, pintors, dibuixants, etc., així com la denominació composta *nom artístic*, referida a cantants, actors, etc. Però tots aquests termes sinònims o afins no ens han de fer rebutjar *alias*, que ja recull el nostre Diccionari normatiu des de la seva primera edició, i que admet com a adverbí, il·lustrat amb l'exemple *Joan Pi, alias el Xic*, com a nom substantiu, exemplificat amb

la frase *Xic no és pas el meu nom: és el meu alias*. Com hem dit, *alias* és un llatinisme: és un manlleu directe del llatí escrit, de la mateixa forma que significava «en una altra ocasió» o «una altra vegada» i, per extensió, d'una altra manera.

Alibi té el mateix valor que *coartada*, és a dir, «el fet d'haver estat absent del lloc del delicta a l'hora que se suposava d'haver estat comès». El Diccionari Fabra (del qual hem transcrit la definició precedent) només admet *coartada*, així com els diversos diccionaris d'equivalències que hem consultat. Però la Gran Enciclopèdia Catalana recull ja *alibi*, per a la definició del qual mot remet a *coartada*: Aquesta admissió sembla ben encertada: *alibi* és també un llatinisme, un adverbí que vol dir «en un altre lloc», i és la forma que ha estat adoptada per l'anglès i pel francès. L'italià posseeix també totes dues formes, «alibi» i «coartada», la primera, encara que usualment no s'accentua gràficament, mot esdrúixol, com en català, és només en la prosòdia, doncs, que en l'ús d'aquest mot cal no deixar-se influir pel francès, car aquesta llengua, tal com li és normal, n'ha fet un mot agut.

Albert Jané